

Posudek bakalářské práce

Jméno studenta: Ludmila Valachovičová

Název práce: Komentovaný překlad první kapitoly z knihy *Difficult Women: An Imperfect History of Feminism in 11 Fights* od Helen Lewis (Jonathan Cape, 2020).

Části hodnocení	Počet bodů
A (1-5) ¹ Porozumění, významová správnost, přesnost a úplnost, koherence v překladu	2,5
B (1-5) ² Stylistická vhodnost: adekvátnost překladatelských řešení vůči originálu a funkci překladu, koheze, AČV	2
C (1-5) ² Technická stránka celé práce: Gramatika, pravopis Interpunkce, překlapy Převod dat a jmen Bibliografické citace, poznámky pod čarou	2
D (1-5) ¹ Překladatelská analýza (aplikace teoretických vědomostí v rozboru a v překladu textu – souvztažnost komentáře a překladu) Argumentace a struktura komentáře včetně míry a vhodnosti příkladů řešení	1,5
E (1-5) ² Teoretická podloženost komentáře (kontrastivní lingvistika, translatologie) Zvládnutí tematiky textu a její reflexe ve výchozím a cílovém kulturním prostředí	2
Body celkem	10

¹ 4 nebo 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

² 5 bodů znamená, že práce nemůže být doporučena k obhajobě

Poznámky hodnotitelky a témata k diskusi:

Autorka práce si pro překlad vybrala první kapitolu z knihy *Difficult Women: An Imperfect History of Feminism in 11 Fights* od Helen Lewis. Kapitola se věnuje historickému vývoji práva na rozvod ve Spojeném království a prolíná se jí i osobní příběh Helen Lewis a další dílčí témata. Pro vypracování posudku jsem přečetla celý text překladu jako autentická čtenářka a následně zhruba dvě třetiny srovnala s originálem.

Autorka práce **originální text v komentáři dobře kontextualizuje a vystihuje většinu jeho klíčových rysů**, jako je např. deanonymizace autorky (s. 29), převažující referenční funkce (s. 30) či intertextovost (s. 31). Některým charakteristikám výchozího textu však dle mého názoru nevěnuje dostatečnou pozornost, což má vliv i na kvalitu výsledného překladu (viz níže).

Vzhledem k tématu se v textu objevují **právnícké termíny i slova na pomezí odborné právnícké a běžné slovní zásoby** (např. desertion, unreasonable behaviour, will execution či separation). Autorka práce uvádí, že při jejich převodu nahrazovala zahraniční prvky co nejpřesnějšími domácími ekvivalenty (s. 42), **ne vždy při tom ale postupuje konzistentně**: např. dva ze tří důvodů k rozvodu převádí ekvivalenty používanými v českém právním prostředí (desertion – opuštění soužití, unreasonable behaviour – zlé nakládání), zatímco v případě „no-fault divorce“ nepoužívá českou obdobu „nesporný rozvod“, ale zavádí vlastní označení „rozvod bez provinění“ (P25). Z mého pohledu největším problémem je však **použití stejného českého překladu pro dva různé anglické termíny**, jejichž odlišnost je navíc v kapitole důležitým tématem: „desertion“ (opuštění jednoho partnera druhým) je překládáno stejně jako „separation“ (rozhodnutí žít odděleně) – „After a few minutes of intensive googling, we found three relatively fast grounds: desertion [...] (O13) X „Po několika minutách intenzivního googlení jsme přišly na tři poměrně pevné důvody k rozvodu: opuštění soužití [...]“ (P7); „It wasn't until 1969 that separation – a neutral term – was added to the list of possible grounds for divorce“ (O31) X „Teprve až v roce 1969 se na seznam pádných důvodů k rozvodu přidal neutrální pojem opuštění soužití.“ (P20) *Budu ráda, když se autorka v rámci obhajoby zamyslí nad alternativními řešeními.*

Zachování dominantní referenční funkce originálního textu místy trochu narušují **významové posuny a omise** – např. X [she was] parodied in cartoons“ (O17) X „parodovala se v pohádkách“ (P10); „To this angry man, to this mortified man, the law awards that which can rarely be entrusted to any human being, even in the calmest hours of life, namely DESPOTIC POWER!“ (O18) X „Tomuto rozzlobenému a poníženému muži uděluje zákon něco, čeho se může lidská bytost zřídka nadít i v nejpokojnějších momentech života. A tím je DESPOTICKÁ MOC!“ (P11); „To get her bill passed, Caroline needed to seem respectable and unthreatening.“ (O18) X „Caroline potřebovala působit úctyhodně, ne výhružně.“ (P11) **Většinou však nenarušují celkové vyznění textu a vedou spíše k výrazovému zeslabování** – např. „barely a squeak of backlash“ (O37) X „Nesetkal se téměř s žádným odporem.“ (P25); „my now ex-husband is nothing but a gentleman“ (O13) X „Můj nyní již bývalý manžel je gentleman“ (P7).

Autorka práce v komentáři **poetické funkci originálního textu nepřikládá velký význam** (s čímž bych polemizovala). V samotném překladu se ale **velmi dobře popasovala s jazykovými hříčkami** (např. „To [vytvoření nového společného příjmení] však není použitelné řešení, pokud si slečna Píchová bere pana Míču.“ (P13)) i emocionálně zabarvenými citacemi („renowned agitatrice“ – „vřehlasná buřička“).

Čtenářský zážitek mi ale narušovaly **velmi časté interference a „nečeskosti“** – nesprávné **aktuální členění větné** např. „Na okresním soudě se pokusil jeden vrchní advokát nadněst, že ženy možná *nechtějí* stát frontu na obsluhu.“ (P17) (lépe: „že ženy možná stát frontu na obsluhu ani nechtějí“); Také s hůře placeným zaměstnáním bylo těžší získat hypotéku. (P18) (novou informací je hůře placené zaměstnání); **zvláště znějící kolokace a interference**: např. „nejbližší kamarádka“ (P7), „pevné důvody“ (P7), „oblečení musíte kupovat na kredit“ (P24), „může cítit nátlak, aby odsouhlasil každý dokument, který se před něj položí“ (P19); **nepřirozeně znějící předložkové vazby**: např. „oba jsme z manželství a manželské smlouvy odstoupili“ (P7), „tak se to, co potřebuje, snížilo přiměřeně k její vině“ (P20), „v té době bylo referendum odhlasováno s pouhými 50,28 procenty hlasů“ (P25). Autorka překladu také někdy používá **v češtině minulý čas, když se v angličtině jedná o souslednost časů** – např. ve třetím odstavci na straně 21 se jedná o nepřímou citaci ze zprávy z roku 1990, která pojednává o právní úpravě, která v době vzniku originálního textu stále platila („current law“ je zde tak navíc chybně přeloženo jako „tehdejší zákon“). Žádný z výše zmíněných nedostatků sice není zásadní sám o sobě, problematická je však jejich četnost.

Zajímavým překladatelským problémem je v případě feministického díla převod spojení „female judge“ apod. Autorka překladu používá v češtině „ženská soudkyně“ (P20). *Budu ráda, když se při obhajobě zamyslí nad možnými alternativami.*

Co se týče **pragmatické stránky překladu**, souhlasím s autorkou, že při překladu není třeba příliš často řešit faktor času a místa, nicméně pár případů se najde – např. fakt, že v Británii došlo po vydání knihy k uzákonění nesporných rozvodů. *Budu ráda, když se autorka při obhajobě zamyslí nad tím, zda by tomu měla text nějak přizpůsobit.* Ve spojení „David Gauke, ministr spravedlnosti, v dubnu 2019 oznámil“ (P25) bych zvažila doplnit „tehdejší“; v případě „Naše legislativa nepovažuje jiný druh sexu“ (P22) bych nahradila „naše“ slovem „britský“ (jako to autorka udělala na s. 25 – „Britské rozvodové právo potřebuje“).

Autorka překladu **si dobře poradila se zjevnými reáliemi** a opatřila je vhodnými vnitřními vysvětlivkami. Na několika místech však **ne zcela zdařile řeší různé kulturní narážky**, které by ne-britskému čtenáři nemusely být jasné např. „Více než sedmdesát procent vyšších soudců prošlo soukromou výukou“ (P20) – českému čtenáři nemusí být jasné, že se tím myslí prestižní britské soukromé školy; „to nebyla náplň žádného ženského obědového klubu“ (P19) – vzhledem k tomu, že „ladies who lunch“ není v českém prostředí běžný koncept a nemá stejné konotace, ztrácí se v překladu originální ironie. *Budu ráda, když se autorka překladu zamyslí nad alternativními řešeními.*

Po **technické stránce** bych práci vytkla občasné překlapy, chybějící čárky a gramatické chyby.

Mým celkovým dojmem z překladu je, že se autorka **poměrně úspěšně popasovala s evidentními překladatelskými problémy a povětšinou se jí dařilo zachovat referenční funkci originálu**, neměla však čas či kapacitu jít více pod povrch originálního textu a řešit i jeho méně zjevné stylistické či pragmatické nástrahy.

Z toho důvodu prozatím hodnotím práci známkou velmi dobře.

V Praze, dne 4. 9. 2024

Oponentka: Mgr. Kateřina Newland Ešnerová